

Programmi läbiviija:	Eesti Pimekurtide Tugiliit
Aadress:	Ehte 7 ; 10318 Tallinn
Registrikood:	80096296
Kontakt:	e-mail: info@pimekurdid.ee
Programmi nimetus: Informatsiooni ja teabe kättesaadavus kommunikatsiooniraskustega inimestele.	
Sihtgrupp, kellele programm on suunatud: Pimekurdid, pimedad, liitpuudega pimedad, täiskasvanud isikud, kes insuldi või infarkti tagajärjel on kaotanud kõnevõime või trauma järel nägemise ja või kuulmise kaotanud täiskasvanud (edaspidi „kommunikatsiooniraskustega inimesed“).	
Programmi missioon (eesmärk ja võtmeväärtused): <i>Pimekurtus on teabe kättesaadavusega seotud puue.</i> Õppimisel, toimetulekul ja teistega suhtlemisel sõltuvad inimesed teabest neid ümbritseva maailma kohta. Kommunikatsiooniraskustega inimestel ei ole selline ülivajalik teave selgelt ja järjepidevalt kättesaadav. Teabe kättesaadavuseks on kriitilise tähtsusega sekkumine. Sekkumine on <i>protsess</i> , mis muudab visuaalse ja auditiivse teabe kättesaadavaks. See annab ühenduse maailmaga. <i>Sekkuja roll on seda protsessi hõlbustada. Terminit „sekkuja“ kasutatakse eelkõige vastava väljaõppe saanud isiku kohta.</i>	
Antud programmi põhieesmärgiks on tagada kommunikatsiooniraskustega inimestele informatsiooni kättesaadavus ning ligipääs füüsilisele keskkonnale.	
Eesmärgid: <ul style="list-style-type: none"> • Hõlbustada keskkonnateabe kättesaadavust, mida tavaliselt saadakse nägemise ja kuulmise kaudu, millele pimekurdil inimesel puudub juurdepääs või mis ei ole tema jaoks täielikult kättesaadav. • Hõlbustada retseptiivsete ja ekspressiivsete kommunikatsioonioskuste arengut ja kasutamist. • Uute oskuste omandamine seoses kujunenud puudega. • Kommunikatsiooniraskustega inimeste elukvaliteedi parandamine. • Kommunikatsiooniraskustega inimeste kommunikatsioonipartnerite väljaõpetamine, nõustamine ja juhendamine. • Abivahendite määramine ja kasutusõpetus. 	
Võtmeväärtused: Pimekurtidel inimestel on nende nägemise ja kuulumispuude kombinatsiooni tõttu raskendatud või puudub ligipääs informatsioonile. Raskendatud ligipääs aga põhjustab isolatsiooni, kuna puuduvad oskused ümbritsevast infot hankida või end teistele mõistetavaks teha. Pimekurtide kommunikatsioonis kasutatakse totaalse kommunikatsiooni meetodit, mis hõlmab visuaalseid, auditiivseid ning keelel põhinevaid suhtlemisvorme, et inimene saaks ümbritsevast võimalikult palju infot. Seetõttu sobib antud programm ka teistele kommunikatsiooniraskustega inimestele.	
Programmi elluviimise kaasatavad spetsialistid ja kasutatav metoodiline taust Sekkumise programmi juhendab Pimekurtide Tugiliidu pimekurtusealane spetsialist (erpedagoog). Programmi põhiliseks meetodiks on totaalne kommunikatsioon ja	

kohandused suhtlemisel pimekurtidega. Keel on abstraktne ja suvaline sümbolite süsteem.

Kommunikatsioon võib esineda ilma keeleta ja keel ilma kommunikatsioonita.

Vestlemiseks on rohkem kui üks moodus: suheldes pimekurtidega tuleb suurendada sümbolitele mittetugineva suhtlemise osa.

SUHTLEMISE ERINEVAD LIIGID:

Keha abil toimuv suhtlemine:

Emotsionaalsed väljendused

Žestid

Häälilised väljendused

Augmentatiivne suhtlemine:

Konkreetsed esemed

Fotod

Joonistused

Piktogramm (piltkiri)

Sümbolid

Keeeline suhtlemine:

Kõneldud keel (auditiivselt või taktiliselt)

Viipekeel (visuaalselt või taktiliselt)

Kirjutatud keel (visuaalselt või taktiliselt-punktkiri)

Sõrmendid (visuaalselt või taktiliselt)

Vastavalt määratud kommunikatsioonivormidele kaasatakse spetsialiste: eripedagoog, logopeed, viipekeelega õpetaja, sotsiaaltöötaja, psühholoog. Programmis osalevad ainult need spetsialistid, kes on saanud ettevalmistuse tööks pimekurtidega/liitpuudega isikutega.

Programmi kirjeldus.

Ülesehitus:

I etapp on kliendi mitmekülgne uurimine ja testimine. – 20 t. aastas

Pimekurtide Tugiliidu pimekurtusealane spetsialist:

- Selgitab välja pimekurdi funktsionaalse nägemis- ja kuulmisvõime ning kaasnevaid puudeid ja muid piiranguid, juhul kui nad on. Kasutades meditsiinilist informatsiooni selgitab välja puude etioloogia.
- Klassifitseerib kliendi pimekurdiks või liitpuudeks.
- Analüüsib kliendi olemasolevaid kommunikatsioonivorme, tema kommunikatsioonivõimet ning kliendi kommunikatsioonipartnerite suhtlemisoskusi.
- Määrab õpetatavad kommunikatsioonivormid ning koostab sekkumise programmi.
- Kaasab vajalikke spetsialiste (oleneb valitud kommunikatsioonivormidest).
- Määrab vajalikud abivahendid.

II etapp on otsene töö kliendiga, et luua baasoskused tema kommunikatsioonioskuste kasutamisel: - 50 tundi aastas

Spetsialistid (eripedagoog, logopeed või viipekeelega õpetaja)

- Õpetab valitud kommunikatsioonioskusi
- Õpetab kasutada määratud abivahendeid

III etapil koolitatakse kliendi kommunikatsioonipartnereid ning harjutatakse omavahelist kommunikatsiooni. – 30 tundi aastas

- Õpetab kliendil omandatud kommunikatsioonioskusi tema

kommunikatsioonipartneritele (perekonnaliikmed, hooldajad, töökaaslased, viipekeele tõlk jne.)

- Kliendi ja tema partnerite vaheline kommunikatsioonitehnika.

IV etapil hinnatakse kliendi omandatud kommunikatsioonioskusi 1-2 korda aastas ning vajadusel õpetatakse ja lisatakse juurde uusi kommunikatsioonivorme. – 20 tundi aastas

- Kliendi ja tema kommunikatsioonipartnerite omavahelise suhtlemise protsessi juhendamine ja analüüs.

Tegevused:

Kliendi uurimine ja testimine.

Sekkumise programmi koostamine.

Töö kommunikatsiooniraskustega isikuga.

Töö kliendi kommunikatsioonipartneritega.

Kohanemise perekursused.

Kirjanduse väljaandmine.

Programmi läbiviimise keskkond:

Kliendi kommunikatsioonioskuste õpetamine toimub kokkulepitud keskkonnas, mis vastavad nii kliendi vajadustele, kui ka temaga töötava spetsialisti tingimustele (spetsialisti tuba, kliendi kodune keskkond vm).

Koostanud: Olga Ilgina , Eesti Pimekurtide Tugiliit

27. november 2007.a.